

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Wojtkiewicz
Sędziowie:	SO Sławomir Krajewski SR del. Anna Winnicka-Kaliszewska (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ziemowit Augustyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lutego 2015 roku w S.

sprawy ze skargi J. W. (1)

o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. przeciwko J. W. (1) o nakazanie, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 3 kwietnia 2014 roku, sygn. akt II Ca 327/13

- 1. odrzuca skargę o wznowienie postępowania w sprawie II Ca 327/13;**
- 2. zasądza od pozwanego J. W. (1) na rzecz powódki Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie o sygn. akt II Ca 327/13 oddalił apelację pozwanego J. W. (1) od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 17 października 2012r. nakazującego J. W. (1), aby udostępnił Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr (...) położonym przy ul. (...) w S. oraz zajmowaną piwnicę w celu wymiany pionów ciepłej i zimnej wody oraz cyrkulacji.

W dniu 2 lipca 2014 r. pozwany J. W. (2) wniósł do Sądu Okręgowego w Szczecinie skargę o wznowienie postępowania apelacyjnego. W skardze podniósł, iż został naruszony jego interes prawny, zasady sprawiedliwości społecznej i konstytucyjne prawo do obrony. Zdaniem skarżącego, nie miał on możliwości przedstawienia swojego stanowiska i składania oświadczeń, nie był należycie reprezentowany. Zarzucił postępowaniu brak badania przez Sąd prawidłowości doręczeń zawiadomień. Ponadto wskazał, że nie mógł uczestniczyć w postępowaniu z uwagi na swój stan zdrowia. W wyniku przebytej choroby został bowiem zakwalifikowany do grupy niepełnosprawności w stopniu znacznym. Po zabiegu wykonanym w dniu 30 grudnia 2013 r., w następstwie komplikacji po wcześniej przebytej operacji, skarżący miał ograniczoną świadomość, jednak po poprawie stanu zdrowia poprosił żonę o wystąpienie do Sądu o zawieszenie postępowania. Niezrozumiałym dla skarżącego było zwrócenie wniosku żony z uwagi na

nieprzedłożenie pełnomocnictwa. Mimo to Sąd miał wiedzę o tym, że skarżący ze względu na stan zdrowia nie mógł uczestniczyć w postępowaniu. Do skargi została załączona dokumentacja medyczna.

W odpowiedzi na zobowiązanie Sądu skarżący jako podstawę skargi wskazał art. 401 k.p.c., wskazując na brak należytej reprezentacji, zdolności procesowej skarżącego oraz pozbawienie możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa. Wniósł również o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, uzasadniając, że Sąd dokonał zbyt swobodnej oceny wiarygodności i mocy zebranych dowodów i nie wysłuchał strony pozwanej. Jednocześnie wskazał, że zachował termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, gdyż o wydaniu wyroku dowiedział się 16 maja 2014 r., wykonując telefon do sekretariatu Sądu.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik powódki wniósł o odrzucenie skargi i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że żadna z przesłanek nieważności postępowania nie wystąpiła oraz, że o nieważności postępowania z uwagi na pozbawienie strony możliwości działania można mówić tylko w sytuacji, gdy nastąpiło to na skutek wadliwego postępowania sądu. Nadto nie można twierdzić, że skarżący nie był prawidłowo reprezentowany gdyż jego żona została zobowiązana do przedłożenia pełnomocnictwa, czego nie uczyniła.

Sąd zważył, co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o reasumpcję wadliwego procesu przez zastąpienie zapadłego orzeczenia, orzeczeniem nowym. Należy przy tym zaznaczyć, iż skarga o wznowienie postępowania przysługuje nie tylko od prawomocnego wyroku, lecz także od każdego prawomocnego orzeczenia rozstrzygającego sprawę merytorycznie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 1973 r., sygn. akt I CZ 152/72, OSNC 1973/7-8/143). Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, skierowanego przeciwko prawomocnemu orzeczeniu rozstrzygającemu sprawę merytorycznie powoduje, że przywrócenie stanu sprzed zamknięcia postępowania sądowego ulegającego wznowieniu może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie. Postępowanie w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania rozpoczyna się badaniem przez sąd zagadnienia dopuszczalności wznowienia postępowania. Zgodnie bowiem z treścią art. 410 § 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie.

Należy przy tym wyjaśnić, iż ustawowe podstawy wznowienia postępowania stanowią zamknięty katalog, co oznacza, iż jedynie zaistnienie którejkolwiek z nich może być podstawą do wznowienia postępowania. Z kolei badanie przez sąd zagadnienia dopuszczalności wznowienia postępowania nie ogranicza się do tego, czy wskazane przez skarżącego okoliczności dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia. W związku z tym należy zwrócić uwagę na stanowisko judykatury, w myśl którego sformułowanie podstawy wznowienia postępowania w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga, jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia podlega odrzuceniu zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2006 r., sygn. akt I CZ 103/06, LEX nr 610070). Nadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 maja 2007 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III CSK 56/07 stwierdził też, iż zgodnie z treścią art. 410 § 1 k.p.c. skarga podlega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, ale także wówczas, gdy wskazane w niej okoliczności wprawdzie dadzą się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, to jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpatrywanej sprawy Sąd Okręgowy zaznacza, iż w niniejszej sprawie brak było ustawowych podstaw do merytorycznego rozpoznania skargi o wznowienie postępowania. Skarżący zarzucił postępowaniu naruszenie jego interesu prawnego, zasad sprawiedliwości społecznej i konstytucyjnego prawa do obrony. Wskazywał na brak możliwości przedstawienia swojego stanowiska i składania oświadczeń i brak należytej reprezentacji. Podnosił również, że jako strona postępowania został pozbawiony możliwości obrony swoich praw

na skutek wadliwego postępowania Sądu, gdyż Sąd nie podjął żadnych działań zmierzających do wyjaśnienia, dlaczego pozwany nie podejmował korespondencji z Sądem. Ewentualną dopuszczalność skargi Sąd rozpatrywał więc w kontekście cytowanego art. 401 pkt 2 k.p.c., ściślej w kontekście braku należytej reprezentacji pozwanego oraz pozbawienia możliwości działania pozwanego w wyniku naruszenia przepisów prawa. Zgodnie bowiem z treścią art. 401 pkt 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania z powodu jego nieważności, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania.

W pierwszej kolejności należy wskazać na bezzasadność zarzutu braku należytej reprezentacji. O braku należytej reprezentacji można bowiem mówić, gdy za stronę niemającą zdolności procesowej nie działa przedstawiciel ustawowy lub działa w sposób nienależyty lub też za stronę mającą zdolność procesową w sposób nienależyty działa ustanowiony pełnomocnik (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014, sygn. akt: III CZ 41/14). W niniejszej sprawie skarżący w całym postępowaniu występował samodzielnie. Nadto na żadnym etapie postępowania nie wyrażał woli ustanowienia pełnomocnika, a wręcz przeciwnie zaznaczał chęć samodzielnego udziału w sprawie. Jednocześnie podkreślić należy, iż Sąd nie mógł uznać za skuteczne czynności dokonywanych przez żonę skarżącego albowiem nie wykazała ona swojego umocowania do działania w imieniu męża. Zatem sąd w żaden sposób swoim działaniem nie naruszył przepisów ustawy. Pismo żony skarżącego, w którym wnosiła ona o zawieszenie postępowania mogło bowiem pozostać bez żadnej reakcji Sądu. Sąd jednak podjął dodatkowe czynności w sprawie dla ochrony praw strony pozwanej i zobowiązał żonę skarżącego do wykazania, że jest ona uprawniona do działania w imieniu pozwanego tj. do złożenia pełnomocnictwa. Żona pozwanego nie wykonała jednakże nałożonego na nią zobowiązania. Tym samym nie wykazała przesłanek do uznania niestawiennictwa pozwanego na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2014 roku za usprawiedliwione, co z kolei uprawniało Sąd do przeprowadzenia rozprawy pod nieobecność J. W. (2).

Drugim zarzutem skarżącego było pozbawienie go możliwości działania w postępowaniu apelacyjnym. Pozbawienie możliwości działania stanowiące podstawę skargi o wznowienie postępowania powinno wynikać z naruszenia przepisów prawa. To na stronie postępowania ciąży obowiązek wykazania, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy była pozbawiona możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie SN z dnia 25 maja 2007 r., I CZ 60/07, LEX nr 951263). Naruszenie przepisów prawa musi być wywołane postępowaniem sądu lub stron procesowych i całkowicie pozbawiać skarżącego możliwości dochodzenia swoich praw (zob. postanowienie SN z dnia 24 marca 2010 r., V CZ 14/10, LEX nr 1360361).

W niniejszej sprawie nie doszło do pozbawienia J. W. (2) możliwości obrony jego praw, a Sąd w sposób prawidłowy prowadził postępowanie. Sąd uwzględnił bowiem wniosek skarżącego i odroczył termin pierwszej rozprawy apelacyjnej. Zawiadomienie o rozprawie wyznaczonej na dzień 3 kwietnia 2014 r. zostało natomiast uznane za skutecznie doręczone przez Sąd pozwanemu w trybie 139 § 1 k.p.c. Z adnotacji dokonanych na kopercie wynika, że prawidłowo podjęto próbę doręczenia. Przepisy prawa nie nakładają na Sąd obowiązku badania przyczyn niepodjęcia przez adresatów korespondencji. Prawidłowo podjęta próba doręczenia pozwala na przyjęcie domniemania skuteczności doręczenia przesyłki. Takie doręczenie, określone jako zastępcze, uznaje się za dokonane bez względu na to, czy adresat zapoznał się z awizowanym pismem, a także wtedy, gdy w rzeczywistości pisma nie odebrał (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2000 r., I CKN 699/00, niepubl.).

Domniemanie skuteczności doręczenia przyjęte przez Sąd nie zostało w żaden sposób przez skarżącego podważone. Pozwany wiedział o toczącym się postępowaniu i mógł się liczyć z tym, że Sąd będzie kierował do niego korespondencję. W wyroku z dnia 15 października 2002 r., SK 6/02 (OTK-A 2002 Nr 5, poz. 65) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 139 § 1 k.p.c. jest zgodny z art. 45 i 77 Konstytucji RP, w szczególności podnosząc, że w wypadku kolejnych doręczeń na stronie ciąży powinność albo do podania adresu do doręczeń, ustanowienia pełnomocnika procesowego, albo wskazanie innego mechanizmu gwarantującego jej prawo do równego dostępu do sądu i wpływu na bieg sprawy. Skarżący świadomy toczącego się postępowania nie podjął żadnej z tych czynności, aby umożliwić Sądowi faktyczny kontakt ze skarżącym.

Sąd przypomina jedynie, że instytucja wznowienia postępowania pozwala na podważenie prawomocnego orzeczenia, stąd też przyczyny usprawiedliwiające jej zastosowanie muszą mieć charakter wyjątkowy oraz odpowiednio dużą wagę. Określenie dotyczące "pozbawienia strony możliwości działania" odnosi się do sytuacji w której z przyczyny leżącej poza osobą samej zainteresowanej strony, nie mogła ona wziąć udziału w sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2009 roku, II PZ 38/08, Lex nr 784196). Dla uzyskania wznowienia postępowania strona musi wykazać, że w zakończonym prawomocnym orzeczeniu postępowaniu była pozbawiona możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa przez Sąd, a nie z uwagi na okoliczności dotyczące jej stanu zdrowia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 lipca 2008 roku, II UZ 33/08, Lex nr 786454). Zatem wznowienie postępowania z powodu nieważności, polegającej na pozbawieniu możliwości działania ma miejsce tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwiła, a nie tylko utrudniła lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań lub obronę przed zarzutami strony przeciwnej (tak z kolei Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 8 maja 2003 roku, I ACa 1496/02, Lex nr 175254).

W świetle powyższej argumentacji skarga J. W. (3) jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia, podlegała odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania skargowego Sąd orzekł w punkcie 3 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 4 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).